

Сергій А. Єрохін¹, Наталія Ю. Кубиній², Олександр С. Молнар³

ПРИНЦИПИ ЛІБЕРТАРІАНСТВА В ІНТЕНЦІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Стаття присвячена дослідженню імперативів лібертаріанства, які включають індивідуалізм, обмежене управління, вільний ринок, чеснота економічної діяльності, гармонія інтересів, правила закону, права індивідумів та спонтанний порядок. Запропоновано віднести до принципів лібертаріанства у сфері інтенціональної економіки культуру як екзогамію свободи та консенсусу, яка визначає: пріоритетність інтересів певного господарюючого актора, якщо це не суперечить свободі іншого економічного гравця; формування цінностей економічного суспільстві; градування інтенцій економічної діяльності за різними критеріями.

Ключові слова: лібертаріанство, інтенціональна економіка, принцип, культура, свобода, консенсус.

Рис. 2. Літ. 11.

DOI: 10.32752/1993-6788-2021-1-236-47-56

Сергей А. Ерохин, Наталья Ю. Кубин, Александр С. Молнар

ПРИНЦИПЫ ЛИБЕРТАРИАНСТВА В ИНТЕНЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ

Статья посвящена исследованию императивов либертарианства, включающие индивидуализм, ограниченное управления, свободный рынок, добродетель экономической деятельности, гармония интересов, правила закона, права индивидуумов и спонтанный порядок. Предложено отнести к принципам либертарианства в сфере интенциональной экономики культуру как экзогамию свободы и консенсуса, которая определяет: приоритетность интересов определенного хозяйствующего актера, если это не противоречит свободе другого экономического игрока; формирование ценностей экономического общества; градуировки интенций экономической деятельности по различным критериям.

Ключевые слова: либертарианство, интенциональна экономики, принцип, культура, свобода, консенсус.

Sergey A. Ierokhin, Natalia Y. Kubiniy, Alexander S. Molnar

LIBERTARIAN PRINCIPLES IN THE INTENTIONAL ECONOMICS

The article examines the imperatives of libertarianism, which include individualism, limited governance, the free market, the virtue of economic activity, the harmony of interests, the rule of law, the rights of individuals, and spontaneous order. It is proposed to refer to the principles of libertarianism in the field of intentional economics culture as an exogamy of freedom and consensus, which determines: the priority of the interests of a particular economic actor, if it does not contradict the freedom of another economic player; formation of values of economic society; graduation of intentions of economic activity according to various criteria. Key words: libertarianism, intentional economics, principle, culture, freedom, consensus.

Keywords: libertarianism, intentional economics, principle, culture, freedom, consensus.

Peer-reviewed, approved and placed: 14.02.2021.

¹ National Academy of Management. Kyiv, Ukraine.

² Uzhhorod National University, Uzhhorod. Ukraine.

³ Uzhhorod National University, Uzhhorod. Ukraine.

Постановка проблеми. Економічний розвиток та його спрямування залежать від філософії, основи якої сторцюють інституційно-організаційний фундамент більшості учасників економічних процесів. Одним з концептів, що визначають політику та практику економіки, виступає «лібертаріанство — економіко-політична філософія, яка приймає індивідуальну свободу як основну цінність» [11].

Неможливо не погодитися з думкою, згідно якої “Libertarianism includes a broad spectrum of political philosophies, each sharing the common overall priority of minimal government combined with optimum possible individual liberty» [6].

Філософські принципи формують своєрідну «конституанту», яка визначає правила поведінки не тільки в умовах відносної стабільності функціонування економіки, але й при кризових, непередбачених явищах. Так, проблема пандемії, за думкою Gerard Delanty (2020), викликала необхідність досліджень «philosophical position: libertarianism. The measures employed by many governments to combat the pandemic from a libertarian perspective encroach on personal freedom. For libertarians, there is nothing more sacred than the liberty of the individual. Enforced social distancing might be accommodated in this worldview but lockdown is a remedy worse than the disease» [2].

Проблема свободи та її принципів буз умовно актуалізується в умовах інтенціональної економіки, яка, як свідчать наші попередні дослідження, являє собою тип господарської діяльності, що визначається рівнем розвитку людини в широкому сенсі і його намірами. Останні виступають «рушійною силою, ресурсом і інструментом економічний дій» [8, 9].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика лібертаріанства знаходить широкий резонанс в науковому середовищі. Так, Mazor, Joseph and Vallentyne, Peter (2018), стверджують, що “libertarianism entails a commitment to respect for liberty. However, this is a commitment to a very particular conception of liberty: liberty as full or near-full self-ownership. [3] Неможливо не погодитися з даним підходом в контексті інтенціональної економіки, коли наміри повинні формуватися та реалізовуватися на раціональній основі, яка передбачає самовладання та відповідальність за дії.

Robert A. Lawson, один з співавторів Economic Freedom of the World annual reports, вважає: «The key ingredients of economic freedom are personal choice, voluntary exchange, freedom to compete in markets, and protection of person and property. Institutions and policies are consistent with economic freedom when they allow voluntary exchange and protect individuals and their property». [5] При цьому питання поведінкової економіки, в тому числі інтенціональні аспекти в контексті економічної свободи, автором не висвітлюються. Заслуговує уваги дослідження Rapsikevicius J., Bruneckiene J., Lukauskas M., Mikalonis S. (2021), в межах якого проаналізовано the interaction among economic freedom, economic performance, and environmental performance in European countries» [4].

Разом з тим, питання поведінки охоплені лише в контексті «business behavioral development» [4, 22, 26].

Певне коло принципів лібертаріанства викладені в науковій публікації David Boaz (2019) [1], які автор називає концептами, при цьому не включаючи імператив культури.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності розширення кола принципів лібертаріанства в контексті інтенціональної економіки за рахунок імперативу культури як екзогамії свободи та консенсусу.

Основні результати дослідження. Важливим моментом визначено те, що інтенціональна економіка є за своєю суттю стратегічною сферою діяльності. Інтенції виступають атрибутом сьогодення, але спрямовані в майбутнє, при цьому завжди має під собою стохастичну основу, яка передбачає:

- а) можливу контрадікцію інтенцій,
- б) поливаріантність поведінки досліджуваного носія інтенцій,
- в) різноманітність, мінливість цілей, сформованих під впливом інтенцій;
- г) турбулентність оточення, що впливає на волатильність поведінки носія інтенцій [10].

Інтенціональна економіка за суттю є синкретизмом лібертаріанства та внутрішній культури (внутрішньої відносно будь-якого суб'єкта економічних акцій), що актуалізує дослідження принципів свободи та їх контенту в різних умовах поведінкової економіки.

Лібертарианство базується на принципах, які висвітлені в статті David Boaz (2019) і представлені на рис.1.

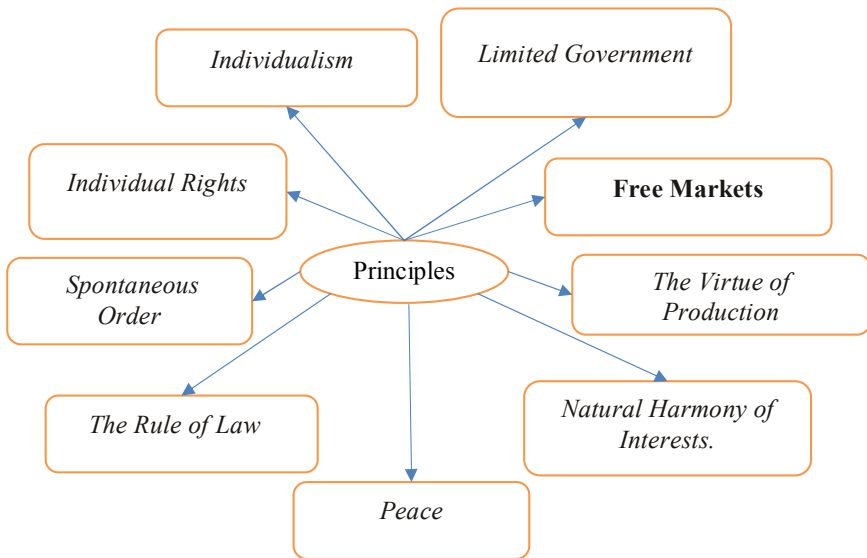

Рис. 1. Принципи лібертаріанства за David Boaz [1]

Важливим принципом інтенціональної економіки є поєднання прав, бажання та можливостей, з одного боку, та відповідальності — з іншого. Наміри економічного актора, що лежать в основі його дій, об'єднують свободу діяльності та відповідальність за її наслідки. Девід Боаз (David Boaz) визначає даний імператив як індивідуалізм (Individualism) і вважає, що «libertarians see the individual as the basic unit of social analysis. Only individuals make choices and are responsible for their actions. Libertarian thought emphasizes the dignity of each individual, which entails both rights and responsibility» [1-10].

Особисті права на думку Девіда Боаза не можуть бути продуктом суспільства або уряду, вони «are inherent in the nature of human beings» [1]. Іntenції на певні економічні дії також притаманні людині не в умовах певного політичного чи економічного укладів, а внаслідок її людських потреб розвиватися, бути активним, креативним суб'єктом життєдіяльності.

В основі інноваційної діяльності як основи розвитку суспільства лежать наміри на генерування нових ідей та їх імплементацію в практичну площину, що є основою потенціалу розвитку [7].

Наступним імперативним правилом виділено «Spontaneous Order», тобто спонтанний, мимовільний, інстинктивний порядок. Девід Боаз вважає, що «a great degree of order in society is necessary for individuals to survive and flourish. It's easy to assume that order must be imposed by a central authority, the way we impose order on a stamp collection or a football team. The great insight of libertarian social analysis is that order in society arises spontaneously, out of the actions of thousands or millions of individuals who coordinate their actions with those of others in order to achieve their purposes» [1].

В інтенціональній економіці внутрішній порядок визначає не лише організацію суспільства та господарської діяльності, але й узгодженість власної мети з ціллю бізнесу та намірами навколишнього оточення.

Важливим принципом лібертаріанства, за думкою Девіда Боаза, є «The Rule of Law». Це правило «means that individuals are governed by generally applicable and spontaneously developed legal rules, not by arbitrary commands; and that those rules should protect the freedom of individuals to pursue happiness in their own ways» [1]. Наявність управління як системи, а не епізодичних, на розсуд керівництва, відокремлених правил, є умовою успішної реалізації намірів.

«Limited Government», тобто обмежений уряд, обмежене керівництво виділено наступним принципом лібертаріанства. Девід Боаз вважає, що «limited government is the basic political implication of libertarianism, and libertarians point to the historical fact that it was the dispersion of power in Europe — more than other parts of the world — that led to individual liberty and sustained economic growth» [1].

Звичайно, свобода економічної діяльності передбачає рестрикцію зовнішнього впливу не лише на процес господарської активності, але й на

можливості виникнення тих чи інших намірів, якщо вони не протирічать принципам, що вказані вище.

«Free Markets». Реалізація намірів у сфері економічної діяльності забезпечує розвиток за умови наявності вільного ринку. Як вважає Девід Боаз, «Free markets are the economic system of free individuals, and they are necessary to create wealth. Libertarians believe that people will be both freer and more prosperous if government intervention in people's economic choices is minimized». [1] Вільний ринок дозволяє обмінюватися продуктом намірів без обмежень, якщо наміри та дії з їх реалізації відбуваються в легальній зоні.

Наступним імперативом лібертаріанства виділено «The Virtue of Production», що означає чесноту, порядність економічної діяльності. За думкою Девіда Боаза, «Modern libertarians defend the right of productive people to keep what they earn, against a new class of politicians and bureaucrats who would seize their earnings to transfer them to political clients and cronies» [1].

«Peace», за трактуванням Девіда Боаза, є принципом вільного існування, якій надає багато можливостей розвитку. «Free men and women, of course, have often had to defend their own societies against foreign threats; but throughout history, war has usually been the common enemy of peaceful, productive people on all sides of the conflict» [1].

Звичайно, свобода людей та їх намірів в умовах відсутності міру значно обмежується, що гальмує розвиток індивідуумів, бізнесу та економіки в цілому.

Девід Боаз виділяє в якості принципу «Natural Harmony of Interests», тобто природну гармонію інтересів. Автор доводить, що «libertarians believe that there is a natural harmony of interests among peaceful, productive people in a just society. One person's individual plans — which may involve getting a job, starting a business, buying a house, and so on — may conflict with the plans of others, so the market makes many of us change our plans. But we all prosper from the operation of the free market, and there are no necessary conflicts between farmers and merchants, manufacturers and importers» [1].

Таке трактування принципу свободи не повністю відображає реальні справи: вільний ринок сам по собі не лише дає рівні можливості, але несе в собі потенціал конфлікту намірів, про що свідчить конкуренція як боротьба за умови та результати реалізації інтенцій. Консенсус інтересів забезпечується двома шляхами:

по-перше, діями уряду (limited government);

по-друге — культурою суспільства.

Виходячи з цього, вважаємо принципом лібертаріанства в умовах інтенціональної економіки культуру екзогамії, поєднання в намірах та їх реалізації свободи та консенсусу.

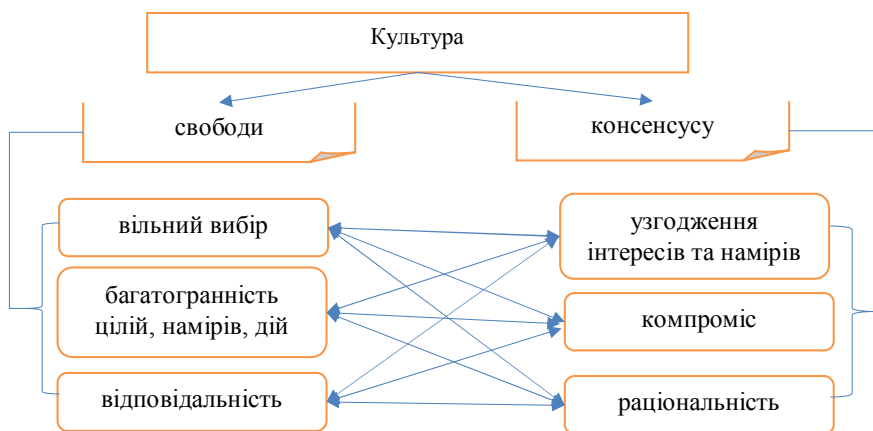

Рис. 2. Взаємодія свободи та консенсусу в рамках культури як принципу лібертаріанства в інтенціональній економіці, складено автором

Культура свободи передбачає наявність правил, що не обмежують вільний вибір дій як похідних певних інтенцій.

Культура консенсусу визначає координацію інтенцій.

Культура екзогамії передбачає наступне. Ті правила поведінки, які існують в соціумі та його економічній площині, тобто культура, можуть визначати:

- пріоритетність інтересів певного господарюючого актора, якщо це не суперечить свободі іншого економічного гравця;
- формування цінностей економічного суспільстві;
- погодження з доцільністю градування інтенцій за різними критеріями.

Так, наприклад, інноваційні інтенції в бізнесі будуть підтримані соціумом в більшій мірі, ніж традиційні.

Прикладом культури фузії свободи та консенсусу виступає можливості експериментування для реалізації інноваційних інтенцій. При тому, що людина вільна в науковій та дослідницькій діяльності, між соціумом та індивідуумом повинен бути консенсус в розумінні етичності та моральності експерименту та його практичних наслідків.

Висновки. В процесі реалізації мети дослідження описані основні імперативи лібертаріанства, що панують в західній філософії економіки. За основу прийняті концепти Девіда Боаза, які містять: індивідуалізм, обмежене управління, вільний ринок, чеснота економічної діяльності, гармонія інтересів, правила закону, права індивідуумів та спонтанний порядок.

Обґрунтована доцільність розширення кола принципів лібертаріанства в контексті інтенціональної економіки за рахунок імперативу культури як екзогамії свободи та консенсусу.

Відмічене, що культура свободи передбачає наявність правил, що не

обмежують вільний вибір дій як похідних певних інтенцій. Свобода передбачає не лише вільний вибір, але й інші необхідні для успішної реалізації інтенцій умови: багатогранність намірів, дій та результатів; відповідальність за наміри та результати їх імплементації.

Консенсус в межах лібертаріанства у сфері інтенціональної економіки передбачає узгодження інтересів, що є квінтесенцією культури як токової, досягнення компромісів на раціональній основі. Культура консенсусу визначає координацію інтенцій.

Культура екзогамії дозволяє передбачає наступне. Ті правила поведінки, які існують в соціумі та його економічній площині, можуть визначати: пріоритетність інтересів певного господарюючого актора, якщо це не суперечить свободі іншого економічного гравця; формування цінностей економічного суспільстві; погодження з доцільністю градуювання інтенцій за різними критеріями.

1. David Boaz. Key Concepts of Libertarianism. URL: <https://www.cato.org/commentary/key-concepts-libertarianism#:~:text=Libertarians%20see%20the,the%20Western%20world>.

2. Gerard Delanty. Six political philosophies in search of a virus: Critical perspectives on the coronavirus pandemic. LSE 'Europe in Question' Discussion Paper Series. LEQS Paper No. 156/2020. URL: <https://www.lse.ac.uk/european-institute/Assets/Documents/LEQS-Discussion-Papers/LEQSPaper156.pdf>.

3. Mazor, Joseph and Vallentyne, Peter (2018). Libertarianism, left and right. In: Olsaretti, Serena, (ed.) The Oxford Handbook of Distributive Justice. Oxford handbooks. Oxford University Press, Oxford, UK, pp. 129-151. ISBN 9780199645121.

4. Rapsikevicius, J., Bruneckiene, J., Lukauskas, M., Mikalonis, S. (2021). The Impact of Economic Freedom on Economic and Environmental Performance: Evidence from European Countries. Sustainability 2021, 13, 2380. <https://doi.org/10.3390/su13042380>.

5. Robert A. Lawson. Economic Freedom. The Library of Economics and Liberty. <https://www.econlib.org/library/Enc/EconomicFreedom.html>.

6. The basis of philosophy. URL: https://www.philosophybasics.com/branch_libertarianism.html.

7. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. Potential of strategic development of regional economy. Challenges in Globalization in Economic and Business. Proceedings of the 4th International Scientific Conference. Tbilisi University, Georgia. 1-2 November, 2019. p. 237-242. [Electronic resource]. URL: <https://dspace.tsu.ge/handle/123456789/523?locale-attribute=en>.

8. Кубиний Н. Интенциональная экономика и ее кредо. Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом / 36. тез міжнародної науково-практичної конференції (17-18 квітня 2019 р.). Угород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. С. 273-275.

9. Кубиний Н.Ю. Парадокс и его функции в интенциональной экономике. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту: 36. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. К.: КНЕУ, 2020. 357с. С.228-231.

10. Кубиний Н.Ю. Философский бекграунд вероятности как категории интенциональной экономики. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. 2021. Вип. 1(57). С.48-53.

11. Пилявський Ю. М. Лібертаріанство як ідейна платформа та його економічні особливості. Вчені записки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [редкол.: О. Яценко (голов. ред.) та ін.]. Київ : КНЕУ, 2019. Вип. 20. С. 175–183.

12. Максимец С. Концепция свободы в социальной философии либертарианства : дисс. ... канд. филос. наук : спец. 09.00.11. Саранск, 2015. 225 с.

13. Libertarianism. Енциклопедія: веб-сайт. URL: <https://www.britannica.com/topic/libertarianism-politics> (дата звернення: 16.03.2019).

14. Лібертаріанство. Вікіпедія: вільна енциклопедія: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Лібертаріанство> (дата звернення: 16.03.2019).

15. Либертарианство. Википедия: свободная энциклопедия: веб-сайт. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Либертарианство> (дата звернення: 16.03.2019).
16. Рябов П. Краткий очерк истории анархизма. Библиотека анархизма: веб-сайт. URL: <https://ru.theanarchistlibrary.org/library/petr-ryabov-krat-kij-ocherk-istorii-anarhizma#toc9> (дата звернення: 14.03.2019).
17. Анархо-капитализм Википедия: свободная энциклопедия: веб-сайт. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Анархо-капитализм> (дата звернення: 16.03.2019).
18. Минархизм. Википедия: свободная энциклопедия: веб-сайт. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Минархизм> (дата звернення: 6.03.2019).
19. Minarchism. Encyclopedia: веб-сайт. URL: <http://www.statemaster.com/encyclopedia/minarchism> (дата звернення: 16.03.2019).
20. The Minarchist's Dilemma / Strike-The-Root. A Journal Of Liberty : веб-сайт. URL: <http://www.strike-the-root.com/4/gregory/gregory> (дата звернення: 18.03.2019).
21. Townshend Ch. The Oxford History of Modern War. Oxford University Press. 2005. 414 p. URL: <https://www.goodreads.com/book/show/178305> (дата звернення: 14.03.2019).
22. Bhattacharai K., Trzeciakiewicz D. (2017) Macroeconomic impacts of fiscal policy shocks in the UK: a DSGE analysis. *Economic Modelling*, vol. 61, pp. 321-338.
23. De Giorgi G., Gambetti L. (2017) Business cycle fluctuations and the distribution of consumption. *Review of Economic Dynamics*, vol. 23, pp. 19-41.
24. Engler Ph., Tervala J. (2018) Welfare effects of TTIP in a DSGE model. *Economic Modelling*, vol. 70, pp. 230-238.
25. Forni M., Gambetti L., Lippi M., Sala L. (2017) Noisy news in business cycles. *American Economic Journal: Macroeconomics*, vol. 9, no. 4, pp. 122-152.
26. Gupta R., Jun Ma, Risse M., Wohar M. E. (2018) Common business cycles and volatilities in US states and MSAs: the role of economic uncertainty. *Journal of Macroeconomics*, vol. 57, pp. 317-337.
27. Hoover K.D. (2016) The crisis in economic theory: a review essay. *Journal of Economic Literature*, vol. 54, no. 4, pp. 1350-1361.
28. Krusell P., Mukoyama T., Rogerson R., Sahin A. (2017) Gross worker flows over the business cycle. *American Economic Review*, vol. 107, no. 11, pp. 3447-3476.
29. Lambertini L., Mendicino C., Punzi M.T. (2017) Expectations-driven cycles in the housing market. *Economic Modelling*, vol. 60, pp. 297-312.
30. Nalban V. (2018) Forecasting with DSGE models: what frictions are important? *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 190-204.
31. Parra-Alvarez J.C. (2018) A comparison of numerical methods for the solution of continuous-time DSGE models. *Macroeconomic Dynamics*, vol. 22, issue 6, pp.1555-1583.
32. Saint-Paul G. (2018) The possibility of ideological bias in structural macroeconomic models. *American Economic Journal: Macroeconomics*, vol. 10, no. 1, pp. 216-241.
33. Shirota T. (2018) What is the source of business cycles: spillovers from land prices, investment shocks, or anything else? *Journal of Macroeconomics*, vol. 57, pp. 138-149.
34. Yagihashi T. (2018) How costly is a misspecified credit channel DSGE model in monetary policymaking? *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 484-505.
35. Yildirim-Karaman S. (2018) Uncertainty in financial markets and business cycles. *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 329-339.

1. David Boaz. Key Concepts of Libertarianism. URL: <https://www.cato.org/commentary/key-concepts-libertarianism#:~:text=Libertarians%20see%20the,the%20Western%20world> [in English].

2. Gerard Delanty. Six political philosophies in search of a virus: Critical perspectives on the coronavirus pandemic. LSE 'Europe in Question' Discussion Paper Series. LEQS Paper No. 156/2020. URL: <https://www.lse.ac.uk/european-institute/Assets/Documents/LEQS-Discussion-Papers/LEQSPaper156.pdf> [in English].

3. Mazon, Joseph and Vallentyne, Peter (2018) Libertarianism, left and right. In: Olsaretti, Serena, (ed.) *The Oxford Handbook of Distributive Justice*. Oxford handbooks. Oxford University Press, Oxford, UK, pp. 129-151. ISBN 9780199645121 [in English].

4. Rapsikevicius, J.; Bruneckiene, J.; Lukauskas, M.; Mikalonis, S. The Impact of Economic Freedom on Economic and Environmental Performance: Evidence from European Countries. *Sustainability* 2021, 13, 2380. <https://doi.org/10.3390/su13042380> [in English].

5. Robert A. Lawson. Economic Freedom. The Library of Economics and Liberty. <https://www.econlib.org/library/Enc/EconomicFreedom.html> [in English].
6. The basis of philosophy. URL: https://www.philosophybasics.com/branch_libertarianism.html [in English].
7. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. Potential of strategic development of regional economy. Challaenges in Globalizationn in Economic and Business. Proceedings of the 4th International Scientific Conference. Tbilisi University. Georgia. 1-2 November, 2019. p. 237-242. [Electronic resource]. URL: <https://dspace.tsu.ge/handle/123456789/523?locale-attribute=en> [in English].
8. Kubiniy N. Intenczial'naya e'konomika i ee kredo [Intential economy and its credo] Aktual'ni' pitannya ekonomii'ki, obli'ku, fi'nansi'v ta upravli'nnya personalom: Zb. mi'zhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferenci'yi (17-18 kvit'nya 2019 r.).Uzhgorod. p. 273-275. [in Russian].
9. Kubiniy N. Paradox i yego funkci'v v intencijal'noj ekonomike [Paradox and its functions in intential economy]. Strategichni imperatyvy sychasnogo menedjmenty: Zb. mi'zhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferenci'yi [Electronic recource]. Kyiv. 2020. P.228-231. [in Russian].
10. Kubiniy N. Filosofskiy beground veroyatnosty kak kategorioi intencijal'noi ekonomiky [The Philosophical Background of Probability as a Category of Intentional Economics]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya Ekonomika. [Scientific list of Uzhgorod University. Series of Economics]. 2021. 1(57). P.48-53. [in Russian].
11. Pylivskiy Yu. M. Libertarianstvo yak ideina platforma ta yoho ekonomichni osoblyvosti. [Libertarianism as an ideological platform and its economic features]. Vcheni zap. [Scientific notes] Kyiv, 2019. Вип. 20. P. 175–183 [in Ukrainian].
12. Maksymets S. Kontseptsyia svobody v sotsyalnoi fylosofiyi lybertaryanstva : dyss. ... kand. fylos. nauk : spets. 09.00.11. Saransk, 2015. 225 s. [in Russian].
13. Libertarianism. Entsyklopediia: veb-sait. URL: <https://www.britannica.com/topic/libertarianism-politics> [in Ukrainian].
14. Libertarianstvo. Vikipediia: vilna entsyklopediia: veb-sait. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Libertarianstvo> [in Ukrainian].
15. Lybertaryanstvo. Vykypediya: svobodnaia entsyklopediya: veb-sait. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Lybertaryanstvo> (data zvernennia: 16.03.2019) [in Russian].
16. Riabov P. Kratkyi ocherk ystoryy anarkhyzma. Byblyoteka anarkhyzma: veb-sait. URL: <https://ru.theanarchistlibrary.org/library/petr-ryabov-krat-kij-ocherk-istorii-anarhizma#toc9> (data zvernennia: 14.03.2019) [in Russian].
17. Anarkho-kapytalyzm Vykypediya: svobodnaia entsyklopediya: veb-sait. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Anarkho-kapytalyzm> (data zvernennia: 16.03.2019) [in Russian].
18. Mynarkhyzm. Vykypediya: svobodnaia entsyklopediya: veb-sait. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Mynarkhyzm> (data zvernennia: 6.03.2019) [in English].
19. Minarchism. Encyclopedia: veb-sait. URL: <http://www.statemaster.com/encyclopedia/minarchism> (data zvernennia: 16.03.2019) [in English].
20. The Minarchists Dilemma / Strike-The-Root. A Journal Of Liberty : veb-sait. URL: <http://www.strike-the-root.com/4/gregory/gregory> (data zvernennia: 18.03.2019) [in English].
21. Townshend Ch. The Oxford History of Modern War. Oxford University Press. 2005. 414 r. URL: <https://www.goodreads.com/book/show/178305> (data zvernennia: 14.03.2019) [in English].
22. Bhattarai K., Trzeciakiewicz D. (2017) Macroeconomic impacts of fiscal policy shocks in the UK: a DSGE analysis. Economic Modelling, vol. 61, pp. 321-338 [in English].
23. De Giorgi G., Gambetti L. (2017) Business cycle fluctuations and the distribution of consumption. Review of Economic Dynamics, vol. 23, pp. 19-41 [in English].
24. Engler Ph., Tervala J. (2018) Welfare effects of TTIP in a DSGE model. Economic Modelling, vol. 70, pp. 230-238 [in English].
25. Forni M., Gambetti L., Lippi M., Sala L. (2017) Noisy news in business cycles. American Economic Journal: Macroeconomics, vol. 9, no. 4, pp. 122-152 [in English].
26. Gupta R., Jun Ma, Risse M., Wohar M. E. (2018) Common business cycles and volatilities in US states and MSAs: the role of economic uncertainty. Journal of Macroeconomics, vol. 57, pp. 317-337 [in English].
27. Hoover K.D. (2016) The crisis in economic theory: a review essay. Journal of Economic Literature, vol. 54, no. 4, pp. 1350-1361 [in English].
28. Krusell P., Mukoyama T., Rogerson R., Sahin A. (2017) Gross worker flows over the business cycle. American Economic Review, vol. 107, no. 11, pp. 3447-3476 [in English].

29. Lambertini L., Mendicino C., Punzi M.T. (2017) Expectations-driven cycles in the housing market. *Economic Modelling*, vol. 60, pp. 297-312 [in English].
30. Nalban V. (2018) Forecasting with DSGE models: what frictions are important? *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 190-204 [in English].
31. Parra-Alvarez J.C. (2018) A comparison of numerical methods for the solution of continuous-time DSGE models. *Macroeconomic Dynamics*, vol. 22, issue 6, pp.1555-1583 [in English].
32. Saint-Paul G. (2018) The possibility of ideological bias in structural macroeconomic models. *American Economic Journal: Macroeconomics*, vol. 10, no. 1, pp. 216-241 [in English].
33. Shirota T. (2018) What is the source of business cycles: spillovers from land prices, investment shocks, or anything else? *Journal of Macroeconomics*, vol. 57, pp. 138-149 [in English].
34. Yagihashi T. (2018) How costly is a misspecified credit channel DSGE model in monetary policymaking? *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 484-505 [in English].
35. Yildirim-Karaman S. (2018) Uncertainty in financial markets and business cycles. *Economic Modelling*, vol. 68, pp. 329-339 [in English].